
УДК 159.923

Галина КОШОНЬКО,
кандидат психологічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

Наталія ЛУЦЕНКО,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький

ФЕНОМЕН ҐЕНДЕРНО-РОЛЬОВОЇ ПОВЕДІНКИ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Статтю присвячено дослідженням ґендерно-рольової поведінки у чоловіків та жінок з різним типом ставлення до сім'ї. З'ясовано сутність понять "ґендер", "соціальна стать", "ґендерний стереотип", "ґендерна ідентичність". У результаті емпіричного дослідження з'ясовано співвідношення основних типів ґендерно-рольової поведінки (маскулінний, фемінінний, андрогенний).

Ключові слова: *ґендер, соціальна стать, ґендерний стереотипи, ґендерна ідентичність, маскулініть, фемінініть, андрогінніть, ґендерно-рольова поведінка.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Наукова проблема полягає у тому, що сучасні трансформаційні процеси в українському суспільстві вимагають зміни сталих поглядів людей на традиційні ролі чоловіка та жінки. За останні роки соціальні норми та цінності щодо розподілу ґендерних ролей у суспільстві стають більш гнучкими, хоча у соціальному досвіді ще стійко відтворюються ґендерні стереотипи минулих років. Так, у зв'язку зі зміною суспільних пріоритетів за умов трансформації суспільства загострюється потреба у перегляді

© Кошонько Г., Луценко Н.

стереотипів маскулінності-фемінінності, що відображають очікування, сформовані в суспільній свідомості, щодо соціальної поведінки та рис і властивостей, які повинні мати жінки та чоловіки, уявлення про розподіл сімейних і професійних ролей між чоловіками та жінками, специфіки змісту й умов “чоловічої” та “жіночої” праці тощо.

Дослідження з гендерної проблематики за останні декілька десятиків років починають привертати увагу вчених різних галузей науки, зокрема таких, як економіка, політика, право, педагогіка та психологія. Слід зауважити, що психологія статі як окрема галузь психологічної науки є відносно новим напрямом дослідження, основним завданням якого є вивчення психологічної статі як окремого особистісного утворення, а також особливостей її впливу на інші прояви індивіда, та вікової динаміки становлення статевої ідентичності особистості.

У багатьох країнах світу за останні десятиріччя ХХ століття відбулися істотні зрушення в розумінні рівності між потенційними можливостями чоловіків і жінок та правового забезпечення цієї рівності в постіндустріальному суспільстві. Особливо це стосується доступу до економічних, політичних та освітніх ресурсів. Одним із головних стандартів і найважливішим показником демократизації європейських країн є прийняття та затвердження гендерної рівності. Формування особистості жінки й чоловіка, збалансованість між статями у суспільстві проголошені однією із стратегій розвитку європейських держав у ХХІ столітті. Статеву демократію складно уявити без змін у житті як жінок, так і чоловіків, що малоімовірно без модифікацій уявлень суспільства про особливості, інтереси, можливості і ролі чоловіків та жінок. Одними з найважливіших перешкод при зміні уявлень постають стереотипи, що накладають рамку однобічного сприйняття дійсності та програмують поведінку людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опираються автори. Зазначимо, що вивченню гендерних проблем та психологічній андрогінії присвячені роботи С. Бем. Дослідницька робота Ш. М. Берн присвячена факторам, що сприяють збереженню традиційних гендерних норм, а також динаміці соціальної ідентифікації в боротьбі за рівноправність

і тієї негативної реакції, яку ця боротьба нерідко викликає в суспільстві. Також вона – автор книги “Гендерна психологія”, яка присвячена дослідженням психології статі (гендеру). Значну увагу вивченню психосексуальному та гендерному розвитку приділяла Т. В. Говорун, а проблемами вивчення гендерної відмінності займалися Т. В. Виноградова, С. Ф. Шабанов, Р. М. Масагутов. Значну увагу аналізу ролі гендерних стереотипів у суспільстві приділяють такі дослідники: В. Г. Романова, В. В. Москаленко, В. Ф. Петренко. У результаті засвоєння гендерних стереотипів, ролей, установок та інших елементів гендерної культури відбувається статево-рольова соціалізація індивідів.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та дослідження прояву стереотипності у гендерно-рольовій поведінці студентської молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гендерно-рольова поведінка людини має власну історію. Гендерні ролі не виникають одразу з народженням дитини, а їхній розвиток залежить від багатьох умов і факторів протягом людського життя. Цей розвиток має свої закономірності та протиріччя. Від нього залежить спосіб життя, характер життєвого сценарію людини і стратегії її поведінки в різноманітних життєвих ситуаціях.

Термін “гендер” з’явився у зв’язку з явними розмежуваннями соціальних, культурних та політичних аспектів в розрізненні чоловічого і жіночого, пов’язуючи їх з поняттями статі і гендеру [1]. Поняття “гендер” є одним з нових у суспільствознавстві. Воно знаходиться на стадії становлення, збагачення новим змістом, визначення місця в категорійно-понятійному апараті. Даний термін походить з англійської літератури, що в перекладі означає стать, рід: відтворює опозицію біологічного/соціального [8].

На відміну від терміну “стать”, термін “гендер” є амбівалентним і найточніше може бути переведений як “соціальна стать”. У даному випадку “соціальна стать” на відміну від статі біологічної є результатом виховання певної статево-рольової поведінки, яка відповідає певній культурі. Отож, проаналізувавши різні трактування терміну “гендер”, виділили таке визначення: гендер – це змодельована суспільством та підтримувана соціальними інститутами система цінностей, норм і характеристик чоловічої й жіночої поведінки, стилю життя та способу

мислення, ролей та відносин жінок і чоловіків, набутих ними як особистостями в процесі соціалізації, що фіксує уявлення про жінку та чоловіка залежно від їх статі [6].

Соціальна стаття формується під впливом гендерних стереотипів, які існують у кожному суспільстві, та виникають шляхом соціального моделювання статі через політику репрезентації в усіх ідейно значущих та ціннісно контролюючих сферах: релігії, мові, освіті та вихованні, мистецтві, медіа, моді і т. д.

Гендерні стереотипи є культурно та історично відносними; їх значення та інтерпретація залежать від багатьох соціальних факторів, таких як клас, вік, раса, етнос та інше. Існує велика кількість соціально-історичних, культурних варіантів та варіацій чоловічого та жіночого характеру і стилю життя, які визначають траєкторії життєвого шляху та конструюють тим самим певні гендерні ідентичності.

Гендерна ідентичність формується шляхом гендерної соціалізації, яка передбачає засвоєння певної системи статевої ролі з метою досягнення відповідності визначеним і притаманним даному суспільству правилам та уявленням щодо поведінки представників чоловічої та жіночої статі [4].

Гендерна ідентичність визначає ступінь, в якій кожен індивід ідентифікує себе як чоловік, жінка або якогось поєднання того й іншого. Це внутрішня структура, створювана в процесі розвитку, яка дозволяє індивіду організувати Я-образ і соціально функціонувати відповідно до її (його) більш прийнятної статті і тендером [7].

Гендерна ідентичність містить у собі статево-самоусвідомлення та поведінку. Отже, гендерна поведінка виникає в процесі соціалізації під впливом гендерних стереотипів та існує в умовах гендерної ідентичності. За своєю суттю гендерна поведінка є статево-типизованою [9].

Т. В. Говорун говорить про те, що “гендерні стереотипи – це спрощені, стандартизовані, стійкі, емоційно насиченні, ціннісно означені полярні за знаком оцінки, жорстко фіксовані образи чоловіка і жінки, які спонукають до певного ставлення” [5]. Дослідниця поділяє гендерні стереотипи за змістом на чотири групи:

1. Стереотипи маскуліності/фемінності. Чоловікам і жінкам приписують певні психологічні якості, особливості поведінки. Якості, які

асоціюються з чоловіками, називають інструментальними, оскільки вони характеризують чоловіків як діячів, що впливають на світ. Якості, що асоціюються з жінками, називають експресивними, бо вони характеризують емоційне функціонування жінок у сім'ї, ставленні до дітей, чоловіка.

2. Стереотипи, пов'язані з відмінностями у змісті праці статей. Сферою жінок вважається емоційна, експресивна діяльність, у якій визначальними є опікуючий, виконавчий та обслуговуючий компоненти. Інструментальну сферу діяльності, яку характеризує творча, керівна, результативна праця, приписують чоловікам. Поширенню цього стереотипу в гуманітарних науках сприяли концепції “природної” взаємодоповнюваності статей Т. Парсонса і Р. Бейлза та біологічно детермінованих, вроджених якостей (якою вважається, наприклад, материнський інстинкт).

3. Стереотипи, які закріплюють сімейні та професійні ролі відповідно до статі. Головними соціальними ролями жінок вважають сімейні (мати, господиня), чоловіків – професійні (керівник, шеф). Чоловіків оцінюють за професійними успіхами, соціальним статусом, а жінок – за господарськими вміннями, наявністю сім'ї та дітей.

4. Стереотипи, пов'язані з привабливістю, критеріями оцінки зовнішності чоловіка та жінки. Наприклад, він – суцільна сила м'язів, вона струнка і тендітна. Маскулінність і фемінність є нормативними уявленнями про соматичні, психічні та поведінкові особливості жінок і чоловіків [5].

Категорії “маскулінності/фемінності” – це категорії, які використовуються в гендерних дослідженнях для визначення культурно-символічного змісту “жіночого” і “чоловічого” [3].

Фемінність і маскулінність, як інші гендерні категорії, не мають однозначного визначення і передбачають принаймні три різних значення:

1. Маскулінність і фемінність як дескриптивні описові категорії позначають сукупність поведінкових і психічних рис, властивостей і особливостей, об'єктивно притаманних чоловікам, на відміну від жінок.

2. Маскулінність і фемінність як аскриптивні категорії позначають один з елементів символічної культури суспільства, сукупність

соціальних уявлень, установок і вірувань про те, якими повинні бути жінка і чоловік, які якості їм приписують.

3. Маскулінність і фемінність як прескриптивні категорії – це система приписів, яка має на увазі не середньостатистичних, а ідеальних (справжніх) чоловіка і жінку, це нормальний еталон мужності і жіночності [8].

Гендерні стереотипи виступають як гендерні схеми. Гендерні схеми – це когнітивні категорії гендера [3]. Вони керують процесами обробки інформації, що поступає до нас, таким чином, що ми починаємо сприймати, запам'ятовувати й інтерпретувати її відповідно до наших уявлень про гендер. На думку К. В. Батаєвої, з кожним роком вплив гендерних стереотипів, які використовуються в засобах масової інформації та рекламі, посилюється, а психологічна безпека створюваних образів знижується. Тому у підлітків з'являється проблема з гендерною ідентифікацією, занижується самооцінка та погіршується міжособистісна комунікація [2].

Проводячи дослідження у галузі гендерної психології, С. Бем експериментальним шляхом довела, що високий інтелектуальний рівень корелює у дівчаток з виявом маскулінних особливостей, у хлопчиків – з фемінним. Чим статевотипізованішою була поведінка дорослих, тим нижчим виявлявся показник їхнього інтелектуального розвитку, креативності, професійних здібностей. Андрогінність вибирає найкраще з маскулінності та фемінності й відкидає всі їхні негативні аспекти (агресивність, залежність, емоційну незворушність, нездатність взяти на себе відповідальність тощо) [4].

Таким чином, при розгляданні теоретичних аспектів дослідження гендерно-рольової поведінки особистості аналізувались такі поняття: гендерні стереотипи, маскулінність, фемінність та андрогінія, наша робота була спрямована на дослідження прояву стереотипності у гендерно-рольовій поведінці студентської молоді. Для цього ми використовували: методика С. Бем “Психологічна стать”, що дозволяє визначити психологічну стать індивіда, а саме визначити рівень вираженості її маскулінно/фемінних показників та розроблену нами анкету, що дозволяє з'ясувати проблему гендерно-рольових

стереотипів, яка допоможе нам визначити властиві досліджуваним гендерні стереотипи, а саме: стереотипи маскулінності та фемінності, що нав'язують людям певні думки про психічні та поведінкові якості, характерні для чоловіків і жінок; стереотипи сімейних і професійних ролей, пов'язані з гендером; стереотипи, пов'язані зі змістом діяльності чоловіків і жінок.

Дослідження проводилось на базі Хмельницького національного університету в ньому брали участь 30 студентів. Дослідження проводилось в декілька етапів:

- 1) на першому етапі відбувся відбір методик необхідних для досягнення поставленої мети дослідження;
- 2) на другому етапі була сформована вибірка, що складалася з 30 студентів. Вік досліджуваних від 18 до 22 років;
- 3) на третьому етапі було проведено дослідження за обраними методиками;
- 4) на четвертому етапі відбувалась обробка первинних даних, вони були проаналізовані та відповідно згруповані та описані;
- 5) на останньому етапі були створені наочні матеріали, сформовані висновки, що відповідають поставленим меті та завданням.

Для дослідження гендерного аспекту роботи була обрана методика С. Бем “Дослідження маскулінності-фемінності”. Результати даної методики подані в табл. 1.

Таблиця 1

**Результати дослідження за “Методикою
маскулінності-фемінності” С. Бем**

Тип гендерно-рольової поведінки	Кількість жінок	Кількість чоловіків	Відсотки, % Ж.	Відсотки, % Ч.
Фемінний	9	2	60	13,2
Андрогінний	4	3	26,8	20
Маскулінний	2	10	13,2	66,8
Σ=	15	15	100	100

Результати дослідження наочно зображенні на рис. 1 та на рис. 2.

Тип ґендерно-рольової поведінки жінок

■ Фемінний ■ Андрогінний ■ Маскулінний

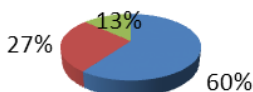

Рис. 1. Результати дослідження за “Методикою маскулінності-фемінності” С. Бем серед жінок

Тип ґендерно-рольової поведінки чоловіків

■ Фемінний ■ Андрогінний ■ Маскулінний

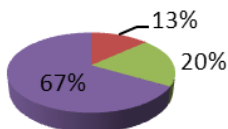

Рис. 2. Результати дослідження за “Методикою маскулінності-фемінності” С. Бем серед чоловіків

У результаті дослідження за методикою Сандри Бем було виявлено, що більшість досліджуваних жінок мають фемінний тип ґендерно-рольової поведінки. Типовими фемінними якостями вважаються емоційність, м’якість, слабкість, турботливість, практичність, консервативність, інтуїтивність, реалістичність, комунікативність, сензитивність, емпатійність. Для такої жінки важливо, щоб її зрозуміли, їй

необхідно, щоб хтось розділив її почуття, висловив своє відношення до неї, психологічні стосунки для жінки важливіші, ніж результат діяльності. Тобто такі якості і такий тип поведінки в суспільстві вважається типово жіночим, тож отримані результати є типовими і очікуваними.

Дуже мало було виявлено жінок маскулінного типу ґендерно-рольової поведінки. Але цей тип був провідним для чоловіків. Типовими маскулінными якостями вважаються інтелект, раціональність, незалежність, активність, силу (як фізичну, так і психологічну, чи силу характеру), авторитарність, агресивність, стриманість в емоційних проявах, схильність до ризику, здатність до досягнень. Тобто дані риси вважають “чоловічими”, тому жінок з таким типом поведінки небагато. Вони рідше потребують допомоги, частіше добре просуваються кар’єрними щаблями та є більш незалежними і самостійними.

Тривалий час вважалося, що маскуліність і фемінність – це протилежні полюси однієї шкали, тобто висока маскуліність розглядається як низька фемінність (і навпаки). У сучасних психологічних концепціях статі та статево-рольової поведінки ці властивості розглядаються як відносно незалежні один від одного конструкти. Поєднання високого розвитку фемінності та маскуліності в одній людині (незалежно від її статі) дістало назву андрогінність.

Аналізуючи отримані результати дослідження, було виявлено андрогенний тип ґендерної поведінки у деяких досліджуваних. У психології особистості андрогінія розглядається як особистісна характеристика, не пов’язана з порушеннями статевого розвитку, статевої та ґендерної ідентичності або статево-рольової орієнтації. Розвинута андрогінія в людини, незалежно від її статі, передбачає багатий арсенал і гнучкість її ґендерно-рольової поведінки, високі соціально-адаптивні здібності та інші важливі якості. Наприклад, помічено, що обдарованим людям часто властива висока андрогінія. Крім того, вона може знімати обмеженість чоловічих і жіночих ґендерних ролей, знижувати внутрішні конфлікти, пов’язані з неприйняттям своєї другої сутності. Андрогінна модель статевої і ґендерних ролей має перевагу перед іншими моделями, хоча й вона не досконала.

Для дослідження проблеми гендерно-рольових стереотипів була розроблена анкета. Відповіді на деякі питання відображені в таблицях та на діаграмах. Результати даної анкети подані нижче.

55,6 % опитуваних вважає, що основна роль жінки в суспільстві пов'язана з її "природним" призначенням – родина, чоловік діти, а 44,4 % – не погоджуються з тим твердженням.

У табл. 2 наведені найпоширеніші відповіді досліджуваних на запитання: "Які якості ви вважаєте важливими для чоловіків?".

Таблиця 2

Результати опитування респондентів

№ з/п	Якості, що найчастіше зустрічалися у відповідях респондентів	Рейтинг
1	Упевненість, наполегливість	21 %
2	Чесність, щирість	14 %
3	Розум, щедрість	12 %
4	Цілеспрямованість	11 %
5	Сміливість, повага до жінок, справедливість, романтичність	10 %
6	Доброта	8 %
7	Відповідальність, ласкавість, рішучість, уважність, турботливість, вдячність	7 %
8	Чуйність, повага, мужність	6 %
9	Почуття гумору	6 %
10	Мудрість, сила	5 %

У табл. 3 наведені найпоширеніші відповіді досліджуваних на запитання: "Які якості ви вважаєте важливими для жінок?".

Таблиця 3

Результати дослідження за розробленою анкетой

№ з/п	Якості, що найчастіше зустрічалися у відповідях респондентів	Рейтинг
1	2	3
1	Жіночність, чуттєвість, ніжність, доброта	21 %
2	Поступлива, розумна	20 %

1	2	3
3	Добра, щедра, ласкава, життєрадісна, дбайлива, вдячна	16 %
4	Мудрість, щирість, естетичність	15 %
5	Уважність, турботливість, любов до членів родини	9 %
6	Краса, доброта, привабливість	9 %
7	Рішучість	5 %
8	Чесність, справедливість, сміливість	3 %
9	Стриманість, впертість	2 %

На рис. 3 наочно зображені у відсоткових коефіцієнтах тенденції виборів із варіантів відповідей на традиційне питання про жіночі якості.

Рис. 3. Результати дослідження за розробленою анкетною

Отже, підсумовуючи результати за даною анкетною, слід зазначити, що більша половина респондентів вказували різні якості для чоловіків та жінок, але цікава тенденція в тому, що найпоширенішою якістю для чоловіка визнали впевненість, а для жінки – чутливість. Понад 70 % досліджуваних вважає, що жоден із перерахованих обов'язків

не є суто жіночим, а саме: виховання дітей, приготування їжі, підтримка чистоти в домі тощо 55,6 % студентів зазначили, що для них немає різниці в тому, під чиїм керівництвом працювати: чоловіка чи жінки, а 0 % респондентів, тобто ніхто із досліджуваних не бажає працювати під керівництвом жінки. Майже 90 % досліджуваних зазначили, що робота жінки не здійснює на родину ніякого негативного впливу, а решта 10 % вважає, що робота здійснює негативний вплив на дітей. Незначна різниця, але все ж таки присутня у тому, чи поведінка драгує досліджуваних більше, то 55,6 % відповіли, що поведінка жінок, а решта – чоловіків.

Висновки. Підсумовуючи установку студентів до цінності гендерної рівності: на пізнавальному рівні, бачимо нестачу відповідної інформації про значення соціального конструкту; на емоційному рівні – існуюча гендерна нерівність в деякого зумовлює обурену чуттєву настанову; на біхевіоральному рівні – неготовність до певних змін, оскільки часто не вистачає попередніх компонентів: не вистачає відповідних умов на пізнавальному рівні, а на емоційному не широко розповсюджена.

Отже, результати опитування дають нам можливість говорити про те, що отриманий ідеальний образ жінки не відповідає викликам сучасної дійсності, а відображає гендерні стереотипи традиційної української родини, які в умовах абсолютної гендерної некомпетентності сприймаються молодим поколінням як певний стандарт. Така невідповідність життєвих реалій і гендерних стереотипів, як ідеальних зразків наслідування, може призводити як до внутрішньоособистісних, так і міжособистісних гендерних конфліктів. Важливо відмітити, що одним із негативних ефектів гендерних стереотипів маскуліності та фемінності є гальмування розвитку тих якостей, які не відповідають уявленням про “справжнього” чоловіка або “справжню” жінку. Жіноча емоційність та чоловіча незворушність є стійкими гендерними стереотипами, що беруть свій початок від самого народження дитини, коли розпочинається складний процес гендерної соціалізації.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямі є ґрунтовне дослідження закономірностей гендерних стереотипів у студентській молоді та розробка інтерактивних форм та методів психологічної

діяльності з подолання гендерних стереотипів суспільства у студентській молоді, що сприятиме засвоєнню студентами знань про гендерну рівність, розумінню її доцільності, їхніх соціально позитивних цінностей, якостей, норм поведінки, що є запорукою формування спроможності особистості протидіяти гендерним стереотипам.

Список використаної літератури

1. Андреева Г. М. Социальная психология. Москва : Аспект Пресс, 2003. 364 с.
2. Андреева Г. М., Богомолова Н. Н., Петровская Л. А. Зарубежная социальная психология в XX столетии: Теоретические подходы : учебное пособие для вузов. Москва : Аспект Пресс, 2001. 288 с.
3. Бем С. Линзы гендера: Трансформация взглядов на проблему неравенства полов / пер. с англ. Москва : РОССПЭН, 2004. 336 с.
4. Берн Ш. Гендерная психология. СПб. : прайм-ЕВРОЗНАК, 2004. 320 с.
5. Говорун Т. В., Кікінеджи О. М. Гендерна психологія : навч. посібник. Київ : Видавничий центр "Академія", 2004. 307с
6. Горноста́й П. П. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності / В. П. Агеева, В. В. Близнюк, І. О. Головашенко та ін. // Основи теорії гендеру : навч. посіб. Київ : К.І.С., 2004. 11с.
7. Степанова Л. Г. Актуальные проблемы гендерной психологии : курс лекций. Минск : БГПУ, 2009. 68 с.
8. Шевченко Л. О., Кобікова Ю. В. Гендер у психологічних та соціальних дослідженнях : навчальний посібник. Київ : 2015. 148 с.
9. Швецова А. Д. Особенности смысловой сферы мужчин и женщин с различной гендерной идентичностью. Высшее образование сегодня. 2007. № 10. С. 76–79.

Рецензент – доктор психологічних наук, професор Потапчук Є. М.

Кошонько Г. А., Луценко Н. В. Феномен гендерно-ролевого поведения в психологических исследованиях

Статья посвящена исследованию гендерно-ролевого поведения у мужчин и женщин с разным типом отношения к семье. Выяснено сущность понятий "гендер", "социальный пол", "гендерный стереотип", "гендерная идентичность". В результате эмпирического

исследования установлено соотношение основных типов гендерно-ролевого поведения (маскулинный, фемининный, андрогенный).

Ключевые слова: *гендер, социальный пол, гендерные стереотипы, гендерная идентичность, маскулинность, фемининность, андрогинность, гендерно-ролевое поведение.*

Koshonko G., Lutsenko N. **The Phenomenon of Gender Role Behaviour in Psychological Research**

Modern transformational processes in the Ukrainian society require changes in the persistent views of people on the traditional roles of men and women which is the scientific problem nowadays. In recent years, social norms and values regarding the distribution of gender roles in society have become more flexible, although gender stereotypes of past years have been consistently reproduced in social experience. Thus, in the context of the change of social priorities due to the conditions of society's transformation, there is an urgent need for a review of the stereotypes of masculinity-femininity, which reflects the expectations formed in the public consciousness, regarding social behaviour and the characteristics and properties that women and men are to have, image of the family and professional roles distribution between men and women, the specifics of the content and conditions of "male" and "female" labour, etc.

Over the past decades of the twentieth century, significant changes in the sense of equality between the potential possibilities of men and women and the legal provision of this equality in a post-industrial society have occurred in many countries of the world. Particularly it concerns the access to economic, political and educational resources. One of the main standards and the most important indicator of democratization of European countries is the adoption and approval of gender equality. Formation of the personality of a woman and a man, the balance between the sexes in the society have been proclaimed one of the strategies of the development of European states in the XXI century. Sexual democracy is hard to imagine without changes in the lives of both women and men, which is unlikely without modifications of the ideas of society about the peculiarities, interests, opportunities and roles of men and women. Stereotypes that impose a frame of one-sided

perception of reality and program human behaviour are one of the most important obstacles in changing public views.

The article is devoted to the research of gender role behaviour of men and women with different attitudes towards the family. The essence of the concepts of “gender”, “social sex”, “gender stereotype”, “gender identity” have been revealed. As a result of empirical research, the correlation between the main types of gender role behaviour (masculine, feminine, androgenic) has been determined.

Keywords: *gender, social gender, gender stereotypes, gender identity, masculinity, femininity, androgyny, gender role behaviour.*